

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ד, 2014
מספר השאלון: 133,001106

ת נ ך

יחידת הלימוד השלישית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — (20×3) — 60 נקודות

פרק שני — (20×2) — 40 נקודות

סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (60 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על שלוש מהשאלות 1-4.
בכל שאלה שבחרת, ענה על שניים מהסעיפים א-ג.
(לכל סעיף — 10 נקודות; סה"כ לכל שאלה — 20 נקודות)

1. קרא שמות, ה', 1-21.

א ואחר באו משה
ב ואהרן ויאמרו אל-פרעה כה-אמר ה' אלהי ישראל שלח
ג את-עמי ויחגו לי במדבר: ויאמר פרעה מי ה' אשר אשמע
ד בקלו לשלח את-ישראל לא ידעתי את-ה' וגם את-
ה' ישראל לא אשלח: ויאמרו אלהי העברים נקרא עלינו
ה נלכה-נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ל' ה' אלהינו
ו פן-יפגענו בדבר או בחרב: ויאמר אלהם מלך מצרים למה
ז משה ואהרן תפריעו את-העם ממעשיו לכו לסבלתיכם:
ח ויאמר פרעה הן-רבים עתה עם-הארץ והשבבתם אתם
ט מסבלתם: ויצו פרעה ביום ההוא את-הנגשים בעם ואת-
י שטריו לאמור: לא תאספון לתת תבן לעם ללבן הלבנים
כ בתמול שלשם הם ילכו וקששו להם תבן: ואת-מתפנת
ג הלבנים אשר הם עושים תמול שלשם תשימו עליהם לא
ד תגרעו ממנו כי-נרפים הם על-פני הם צעקים לאמור נלכה
ה נזבחה לאלהינו: תכבד העבדה על-האנשים ויעשו-בה
ו ואל-ישעו בדברי-שקר: ויצאו נגשי העם ושטריו ויאמרו
ז אל-העם לאמור כה אמר פרעה אינני נתן לכם תבן: אתם
ח לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי אין נגרע מעבדתכם
ט דבר: ויפץ העם בכל-ארץ מצרים לקשש קש לתבן:
י והנגשים אצים לאמור כלו מעשיכם דברי-יום ביוםו כאשר
י ביהיות התבן: ויכו שטרי בני ישראל אשר-שמו עליהם נגשי
כ פרעה לאמור מדוע לא כליתם חקכם ללבן בתמול שלשם
ט גס-תמול גס-היום: ויבאו שטרי בני ישראל ויצעקו אל-

טז פֶּרַעַה לֵאמֹר לִמָּה תַעֲשֶׂה כֹה לַעֲבֹדֶיךָ: תִּבְּנֶן אֵין נִתֵּן לַעֲבֹדֶיךָ
וּלְבָנִים אֹמְרִים לָנוּ עֲשׂוּ וְהִנֵּה עֲבֹדֶיךָ מְכִים וְחֹטָאֵת עִמָּךְ:
יז וַיֹּאמֶר נִרְפִּים אַתָּם נִרְפִּים עַל-כֵּן אַתֶּם אֹמְרִים נִלְכָּה נִזְבַּחַה
יח לַהֲ: וְעַתָּה לָנוּ עֲבָדוֹ וְתִבְּנֶן לֹא-יִנָּתֵן לָכֶם וְתִכֵּן לְבָנִים
יט תִּתְּנוּ: וַיֹּאֲרוּ שְׂטָרֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶתֶם בָּרַע לֵאמֹר לֹא-תִגְדְּעוּ
כ מְלִבְנֵיכֶם דְּבַר-יוֹם בְּיוֹמוֹ: וַיִּפְגְּעוּ אֶת-מֹשֶׁה וְאֶת-אַהֲרֹן
כא נֹצֵצִים לִקְרָאתָם בְּצִאתָם מֵאֵת פֶּרַעַה: וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים יִירָא
ה' עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט אֲשֶׁר הִבְאִשְׁתֶּם אֶת-דִּיחָנוּ בְּעֵינֵי פֶּרַעַה
וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו לְתֶת-חֶרֶב בְּיָדָם לְהַרְגֵנוּ:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. בפסוקים 1-5 בקטע שלפניך מתוארת שיחתם הראשונה של משה ואהרן עם פרעה.

(1) ציין מדברי פרעה ביטוי אחד של זלזול באלוהי ישראל, וביטוי אחד של זלזול

בשלחי אלוהי ישראל. הסבר אותם. (6 נקודות)

(2) יש הטוענים שדברי פרעה "הן רבים עתה עם הארץ" (פסוק 5) הם תשובה על דברי

משה ואהרן "כן יפגענו בדבר או בחרב" (פסוק 3). הסבר את דברי פרעה על פי

טענה זו. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 1-3 בקטע שלפניך.

(1) הסבר איזה קושי מתעורר בעקבות דברי משה ואהרן שנאמרו על פי צו אלוהי:

"נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר" (פסוק 3). (4 נקודות)

(2) קרא קטע מדברי אברבנאל:

עשה [אלוהים]... כן כדי להראות לבני אדם חוזק לב פרעה וקשי ערפו... מפני זה ציווה

למשה... שתהיה בראשונה... בקשתו דבר מועט דרך שלשה ימים להבחין בו עורפו ומצחו

הקשה.

מדוע, לדעת אברבנאל, ציווה עליהם האל לומר דברים אלה? (6 נקודות)

ג. (1) קרא פסוקים 6-16 בקטע שלפניך.

לשוטרי בני ישראל תפקיד של מתווכים בין פרעה לעם, ובין העם לפרעה.

בסס קביעה זו על הכתוב, והסבר את דבריך. (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים 20-21 בקטע שלפניך.

שוטרי בני ישראל קיבלו עליהם משימת תיווך נוספת.

ציין בין מי למי הם מתווכים, ומה הייתה משימת תיווך זו. (6 נקודות)

2. קרא שמות, ל"ב, 14-1.

א וַיֵּרָא הָעָם כִּי־בָשָׁשׁ מֹשֶׁה לְרֹדֶת מִן־הָהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל־
 אֹהֶלן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם וַעֲשֵׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ
 כִּי־זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ
 ב מַה־הִיָּה לוֹ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֹהֶלן פָּרְקוּ גִזְמֵי הָהָב אֲשֶׁר
 ג בָּאֲזְנֵי נְשִׁיכֶם בְּנִיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהִבִּיאוּ אֵלָי: וַיִּתְּפֶרְקוּ כָל־
 ד הָעָם אֶת־גִּזְמֵי הָהָב אֲשֶׁר בָּאֲזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל־אֹהֶלן: וַיִּקַּח
 מִידָם וַיַּצֵּר אוֹתוֹ בַּחֲרֹט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסַּכָּה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה
 ה אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֹךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֵּרָא אֹהֶלן וַיִּבֶן
 ו מִזְבֵּחַ לִפְנֵיו וַיִּקְרָא אֹהֶלן וַיֹּאמֶר חֵג לַ־ה' מָחָר: וַיִּשְׁלִימוּ
 מִמַּחֲרָת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּגִּשּׁוּ שְׁלָמִים וַיֹּשֶׁב הָעָם לֹאכֹל וְשָׂתוּ
 וַיִּקְמוּ לַעֲחֹק:

ז וַיִּדְבֹּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵּךְ־רָד בִּי שַׁחַת עַמֶּךָ אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ
 ח מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: סָרוּ מִיָּד מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם עֲשׂוּ לָהֶם
 עֵגֶל מִסַּכָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ וַיִּזְבְּחוּ־לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵינוּ
 ט יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֹךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה
 י רְאִיתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עִם־קִשָּׁה עֶרְפָּה הוּא: וַעֲתֵה הַנִּיחָה
 יא לִּי וַיַּחֲדֹּאֲפִי בָהֶם וְאֹכֵלִם וַאֲעֲשֶׂה אוֹתָךְ לַגּוֹי גָּדוֹל: וַיַּחַל מֹשֶׁה
 אֶת־פָּנָיו ה' אֵלָהֵיו וַיֹּאמֶר לְמַ־ה' יַחֲדָה אִפְךָ בַּעֲמֶךָ אֲשֶׁר
 יב הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכַח גָּדוֹל וּבִיד חֲזָקָה: לְמַ־ה' יֹאמְרוּ
 מִצְרַיִם לֵאמֹר בִּרְעָה הוֹצֵאתָ לַהֲרֹג אֹתָם בַּהֲרִים וּלְכַלֵּתָם
 מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה שׁוֹב מִחֲרוֹן אִפְךָ וְהִנָּתַם עַל־הָרָעָה לַעֲמֶךָ:
 ג זְכֹר לְאַבְרָהָם לַיְצָחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם
 ד בְּךָ וַתִּדְבֹּר אֱלֹהִים אֲרָבָה אֶת־זֶרְעֶכֶם כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־
 ה הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲתָן לְזֶרְעֶכֶם וְנָחֳלוּ לָעָלָם: וַיִּנָּחַם
 ו ה' עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לַעֲמֹ:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 1-6 בקטע שלפניך, וגם **שמות**, כ', 1-14 (עשרת הדיברות).

(שים לב: בחלק ממהדורות התנ"ך ייתכנו שינויים במספרי הפסוקים ב**שמות**, כ').

(1) ציין איסור מעשרת הדיברות שעליו עבר העם במעשה העגל. בסס את דבריך על שני

הכתובים. (4 נקודות)

(2) קרא קטעים משירו של המוזיקאי אהוד בנאי "עגל הזהב".

אנחנו כאן בלב המדבר

צמאים למים חיים

ואתה על ראש ההר

מעל העננים

אין שום אות

אין סימן

כל כך הרבה ימים

במעגל סגור מסתובבים

סביב עגל הזהב.

... מתחננים אליו, אל נא תעזוב אותנו עכשיו

הֲיִה לָנוּ לֵאב

עדר נעזב, רוקד סביבו

קורא אליו לשווא

עגל הזהב, עגל הזהב.

מהו ההסבר להתנהגות של העם במעשה העגל על פי שיר זה? מהו הביסוס האפשרי

להסבר זה בקטע **משמות** שלפניך? (6 נקודות)

ב. קרא פסוקים 1-6 בקטע שלפניך.

ההתנהגות של אהרון מעוררת קושי בתחום הדתי וקושי בתחום ההנהגה.

הסבר את שני הקשיים. בסס את דבריך על הכתוב.

ג. קרא פסוקים 7-14 בקטע שלפניך.

משה טוען לפני ה', ובעקבות זאת ה' משנה את החלטתו לכלות את העם.

ציין מן הכתוב שלוש טענות של משה שבעזרתן הוא משכנע את ה'.

3. קרא שמואל ב, א', 17-27; ב', 1-11.

שמואל ב, א', 17-27

יז וַיִּקְנֶן דָּוִד אֶת־
יח הַקִּינָה הַזֹּאת עַל־שָׂאוּל וְעַל־יְהוֹנָתָן בְּנוֹ: וַיֹּאמֶר לְלַמֵּד בְּנֵי־
יט יְהוּדָה קֶשֶׁת הִנֵּה כְּתוּבָה עַל־סֵפֶר הַיִּשָּׁר: הַצִּבִּי יִשְׂרָאֵל עַל־
כ בְּמוֹתֶיךָ חֹלֶל אִיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים: אֶל־תִּגִּידוּ בְּגַת אֶל־תִּבְשְׂרוּ
בַּחוּצָה אֲשַׁקְלוּן פֶּךְ־תִּשְׁמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים פֶּךְ־תַּעֲלֹזְנָה
כא בְּנוֹת הָעַרְלִים: הָרִי בְּגִלְפֶּעַ אֶל־טֹל וְאֶל־מִטֶּר עֲלֵיכֶם וּשְׂדֵי
תְרוּמַת כִּי שֶׁם נִגְעַל מִגֶּן גִּבּוֹרִים מִגֶּן שָׂאוּל כְּלִי מִשִּׁיחַ בִּשְׁמֹן:
כב מִדָּם חֲלָלִים מִחֻלָּב גִּבּוֹרִים קֶשֶׁת יְהוֹנָתָן לֹא נִשּׁוּג אַחֲזֹר
כג וַחֲרֹב שָׂאוּל לֹא תִשׁוּב רִיקָם: שָׂאוּל וַיְהוֹנָתָן הִנְאֻהֲבִים
וְהַנְּעִימָם בַּחֲיֵיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדּוּ מִנְּשָׁרִים קָלוּ מֵאֲרֻזֹּת
כד גִּבּוֹר: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל־שָׂאוּל בְּכִינָה הַמַּלְבִּשְׁכֶם שָׁנִי עֵס־
כה עֲדָנִים הַמַּעֲלָה עָדִי זָהָב עַל לְבוּשְׁכֶן: אִיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים בַּתּוֹךְ
כו הַמַּלְחָמָה יְהוֹנָתָן עַל־בְּמוֹתֶיךָ חֹלֶל: צֶר־לִי עֲלִיךְ אַחִי יְהוֹנָתָן
כז נַעֲמַת לִי מְאֹד נִפְלְאוּתָהּ אֶהְבֵּתְךָ לִי מֵאַהֲבַת נָשִׁים: אִיךְ
נָפְלוּ גִבּוֹרִים וַיֵּאבְדּוּ כְּלֵי מַלְחָמָה:

שמואל ב, ב', 1-11

א ויהי אחרי־
ב כֵּן וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּה' וַיֹּאמֶר הָאֵלֶּה בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה
וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו עֲלֶה וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנָּה אֵעֲלֶה וַיֹּאמֶר חֲבֵרֹנָה:
ג וַיַּעַל שָׁם דָּוִד וְגַם שְׁתֵּי נָשָׁיו אַחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵלִית וְאַבִּיגַיִל אִשְׁתּוֹ
ד נָבַל הַכַּרְמֶלִי: וְאִנְשָׁיו אֲשֶׁר־עִמּוֹ הָעֲלָה דָּוִד אִישׁ וּבֵיתוֹ וַיִּשְׁבוּ
ה בְּעָרֵי חֲבֵרֹן: וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי יְהוּדָה וַיִּמְשְׁחוּ־שֵׁם אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ
וַיַּעַל בֵּית יְהוּדָה וַיִּגְדּוּ לְדָוִד לְאַמֵּד אַנְשֵׁי יְבִישׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר
ו קָבְרוּ אֶת־שָׂאוּל: וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל־
ז אַנְשֵׁי יְבִישׁ גִּלְעָד וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּרִכּוּם אַתֶּם לַה' אֲשֶׁר
ח עָשִׂיתֶם הַחֲסֵד הַזֶּה עִם־אֲדֹנֵיכֶם עִם־שָׂאוּל וַתִּקְבְּרוּ אֹתוֹ:
ט וְעַתָּה יַעֲשֶׂה־ה' עִמָּכֶם חֲסֵד וָאֱמֶת וְגַם אֲנֹכִי אַעֲשֶׂה אִתְּכֶם

ז הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר עָשִׂיתָם הַדָּבָר הַזֶּה: וְעַתָּה וְתַחזְקֶנָּה
יִדְכֶם וְהִיוּ לְבִנְיָחַיִל כִּי־מֵת אֲדֹנֵיכֶם שְׂאוֹל וְגַם אֹתִי מִשְׁחֹו
ח בֵּית־יְהוּדָה לְמֶלֶךְ עָלֵיהֶם: וְאַבְנֵר בֶּן־נֵר שֶׁ־
עָבָא אֲשֶׁר לְשְׂאוֹל לָקַח אֶת־אִישׁ בִּשְׁתׁ בֶּן־שְׂאוֹל וַיַּעֲבֵרְהוּ
ט מַחֲנִים: וַיִּמְלְכֵהוּ אֶל־הַגִּלְעָד וְאֶל־הָאֲשׁוּרִי וְאֶל־יִזְרְעֵאל
י וְעַל־אֲפְרַיִם וְעַל־בְּנִימִן וְעַל־יִשְׂרָאֵל כָּל־הָאָרֶץ:
כ אַרְבַּעִים שָׁנָה אִישׁ־בִּשְׁתׁ בֶּן־שְׂאוֹל בָּמָלְכוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל
יא וּשְׁתֵּים־שָׁנִים מֶלֶךְ אֶךְ בֵּית יְהוּדָה הָיוּ אַחֲרֵי דָוִד: וַיְהִי מִסְפַּר
הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה דָוִד מֶלֶךְ בַּחֲבֵרוֹן עַל־בֵּית יְהוּדָה שֶׁ־עָבַר
שְׁנַיִם וּשְׁשֵׁה חֳדָשִׁים:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא את קינת דוד (שמואל ב, א', 17-27) ואת הקטע משירו של נתן זך "השיר על אחי יהונתן" שלפניך:

...

קוננו נשים על אחי יהונתן

צר לי על יהונתן הקטן.

כשאעלה אני במדרגות הגבוהות

עוד אזכור את אחי יהונתן בדמעות.

(נ' זך, שירים שונים)

על פי שיר זה של זך, דוד מתאר בנימה קרה ומפוכחת את מות יהונתן ואת ציפיותיו להתמנות למלך בעקבות זאת.

האם נימה זו דומה לנימת הדברים בקינה? הסבר, ובסס את דבריך על שתי הוכחות מן הקינה.

ב. קרא שמואל ב, ב', 1-11 שלפניך.

(1) לאחר מות שאול היו בארץ־ישראל שתי ממלכות.

ציין את שמותיהן של שתי הממלכות, ומי עמד בראש כל ממלכה. (5 נקודות)

(2) אבנר בן נר היה האיש החזק באחת הממלכות.

בסס טענה זו על ראיה מהקטע שלפניך (שמואל ב, ב'), והסבר את הראיה.

(5 נקודות)

ג. קרא שמואל ב, ב', 5-7 שלפניך.

בדברי דוד לאנשי יבִיש גלעד יש מסר גלוי ומסר סמוי.

פרט כל אחד מן המסרים. בסס את דבריך על הכתוב.

4. קרא שמואל א, י"ח, 20-29; שמואל ב, ג', 12-20.

שמואל א, י"ח, 20-29

ב ותאהב מיכל בת-שאוֹל אֶת־
 כא דָּוִד וַיִּגְדּוּ לְשָׁאוֹל וַיִּשְׂרֹד הַדְּבָר בְּעֵינָיו: וַיֹּאמֶר שָׁאוֹל אֶתְנַנֶּה לוֹ
 וְתִהְיֶה לוֹ לְמוֹקֵשׁ וְתִהְיֶיבוּ יַד־פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר שָׁאוֹל אֶל־דָּוִד
 כב בְּשֵׁתִים תִּתַּחֲתֶנּוּ בִּי הַיּוֹם: וַיֵּצֵא שָׁאוֹל אֶת־עַבְדּוֹ דִּבְרוּ אֶל־
 דָּוִד בִּלְטָ לְאֹמֶר הִנֵּה חֲפִיץ בְּךָ הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַבְדָּיו אֲהַבּוּךָ
 כג וְעַתָּה הִתַּחֲתֶנּוּ בַּמֶּלֶךְ: וַיִּדְבְּרוּ עַבְדֵי שָׁאוֹל בְּאָזְנוֹ דָּוִד אֶת־
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר דָּוִד הַנִּקְלָה בְּעֵינֵיכֶם הִתַּחֲתֶנּוּ בַּמֶּלֶךְ
 כד וְאַנְכִי אִישׁ־רֶשַׁע וְנִקְלָה: וַיִּגְדּוּ עַבְדֵי שָׁאוֹל לוֹ לְאֹמֶר כְּדָבָרִים
 כה הָאֵלֶּה דִּבֶּר דָּוִד: וַיֹּאמֶר שָׁאוֹל כֹּה־תֹאמְרוּ
 לְדָוִד אִין־חֲפִיץ לַמֶּלֶךְ בְּמִדָּה כִּי בְמֵאָה עֶרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים
 לְהַנָּקֶם בְּאִיבֵי הַמֶּלֶךְ וּשְׁאוֹל חָשַׁב לְהַפִּיל אֶת־דָּוִד בְּיַד־
 כו פְּלִשְׁתִּים: וַיִּגְדּוּ עַבְדָּיו לְדָוִד אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׂרֹד הַדְּבָר
 כז בְּעֵינֵי דָּוִד לְהִתַּחֲתֶנּוּ בַּמֶּלֶךְ וְלֹא מָלְאוּ הַיָּמִים: וַיָּקֶם דָּוִד וַיֵּלֶךְ
 הוּא וְאֶנְשָׁיו וַיֵּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים מֵאַתִּים אִישׁ וַיָּבֹא דָּוִד אֶת־
 עֶרְלֹתֵיהֶם וַיִּמְלֹאם לַמֶּלֶךְ לְהִתַּחֲתֶנּוּ בַּמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן־לוֹ שָׁאוֹל
 כח אֶת־מִיכַל בִּתּוֹ לְאִשָּׁה: וַיֵּרָא שָׁאוֹל וַיֵּדַע כִּי הִֹּ עַם־דָּוִד
 כט וּמִיכַל בֶּתֶר־שָׁאוֹל אֲהַבְתָּהּ: וַיֹּאסֶף שָׁאוֹל לָרֹא מִפְּנֵי דָּוִד עוֹד
 וַיְהִי שָׁאוֹל אִיב אֶת־דָּוִד כָּל־הַיָּמִים:

שמואל ב, ג', 12-20

יב וַיִּשְׁלַח אֲבִנֶּר מַלְאָכִים אֶל־דָּוִד תַּחֲתָיו
 לְאֹמֶר לְמִי־אֹדֶן לְאֹמֶר כִּרְתָּה בְּרִיתְךָ אִתִּי וְהִנֵּה יָדִי עִמָּךְ
 יג לְהִסָּב אֵלֶיךָ אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר טוֹב אֲנִי אֲכַרְתָּ אֶתְךָ
 בְּרִית אֵךְ דְּבַר אֶחָד אֲנִי שָׂאֵל מֵאַתְּךָ לְאֹמֶר לֹא־תִרְאֶה אֶת־
 פָּנַי כִּי אֶס־לִפְנֵי הַבִּיֹּאךְ אֶת מִיכַל בֶּתֶר־שָׁאוֹל בְּבֹאֶךָ לְרֹאוֹת
 יד אֶת־פָּנַי: וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל־אִישׁ־בִּשְׁת
 בֶּן־שָׁאוֹל לְאֹמֶר תִּנָּה אֶת־אִשְׁתִּי אֶת־מִיכַל אֲשֶׁר אֲרֻשְׁתִּי לִי

טו במאה ערלות פלשתים: וישלח איש בשם ויקחה מעם איש
טז מעם פלטיאל בן-לוש: וילך אתה אישה הלוח ובכה אחריה
יז עד-בחרים ויאמר אליו אבנר לך שוב וישב: ודבר-אבנר
היה עם-זקני ישראל לאמר גם-תמול גם-שלשם הייתם
יח מבקשים את-דוד למלך עליכם: ועתה עשו פי ה' אמר
אל-דוד לאמר ביד דוד עבדי הושיע את-עמי ישראל מיד
טט פלשתים ומיד כל-איביהם: וידבר גם-אבנר באזני בנימין
וילך גם-אבנר לדבר באזני דוד בחברון את כל-אשר-טוב
כ בעיני ישראל ובעיני כל-בית בנימין: ויבא אבנר אל-דוד
חברון ואתו עשרים אנשים ויעש דוד לאבנר ולאנשים אשר-
אתו משה:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא שמואל א, י"ח, 20-29 שלפניך.

(1) בקטע זה נראה כי מיכל הייתה כלי פוליטי בידי שאול.

הסבר קביעה זו, ובסס אותה על הכתוב. (5 נקודות)

(2) על פי קטע זה, יש הטוענים שגם דוד ראה במיכל כלי להגשמת שאיפותיו הפוליטיות.

הבא מן הקטע ראיה לביסוס טענה זו, והסבר אותה. (5 נקודות)

ב. בקטע משמואל א, י"ח שלפניך מוזכרת פעמיים אהבת מיכל לדוד, ובכל פעם שאול מגיב

על כך באופן שונה.

הסבר כל אחת מן התגובות של שאול, והסבר את הסיבה להבדל ביניהן.

ג. קרא שמואל ב, ג', 12-20 שלפניך.

(1) בדבריו לאבנר דוד מכנה את מיכל "בת שאול" (פסוק 13), ובדבריו לאיש בשם

"אשתי... אשר ארשתי לי במאה ערלות פלשתים" (פסוק 14).

הסבר מה דוד רוצה להדגיש בכל כינוי. (6 נקודות)

(2) יש הטוענים שבתיאור בשמואל ב, ג', 14-16 יש נימה ביקורתית כלפי דוד.

הסבר טענה זו, ובסס אותה על הכתוב. (4 נקודות)

פרק שני (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על שתיים מהשאלות 5-7 (לכל שאלה – 20 נקודות).

5. קרא במדבר, כ"ה, 14-1.

א וַיָּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁטִים וַיַּחַל הָעָם לִזְנוֹת אֶל-בָּנוֹת מִזֹּאֵב:
 ב וַתִּקְרְאוּן לָעָם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכְלֵם הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לֵאלֹהֵיהֶן:
 ג וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעֹר וַיַּחֲרֹף ה' בְּיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר
 ה' אֶל-מֹשֶׁה קַח אֶת-כָּל-דְּאִשֵּׁי הָעָם וְהִקַּע אוֹתָם לְהַ
 ה נֶגֶד הַשָּׁמַיִם וַיֵּשֶׁב חֲרוֹן אַף-ה' מִיִּשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-
 ו שִׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל הֲרֹגוּ אִישׁ אֶנְשֵׁי הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעֹר: וְהִנֵּה
 אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרַב אֶל-אָחִיו אֶת-הַמְדִּינִית לְעֵינֵי
 מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָל-עֵדֶת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה בָכִים פָּתַח אֹהֶל
 ז מוֹעֵד: וַיֹּרָא פִּינְחָס בֶּן-אֶלְעָזָר בֶּן-אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וַיָּקֶם מִתּוֹךְ
 ח הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ: וַיָּבֹא אַחֵר אִישׁ-יִשְׂרָאֵל אֶל-הַקִּבְּהָ
 וַיִּדְקֹר אֶת-שְׁנֵיהֶם אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת-הָאִשָּׁה אֶל-קִבְּתָהּ
 ט וַתַּעֲצֹר הַמִּגֶּפֶה מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִיו הַמֵּתִים בַּמִּגֶּפֶה אַרְבַּעַה
 וְעֶשְׂרִים אָלֶף:

י וַיִּדְבֹּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: פִּינְחָס בֶּן-אֶלְעָזָר בֶּן-אַהֲרֹן הַכֹּהֵן
 יב הָשִׁיב אֶת-חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת-קִנְאָתִי בְּתוֹכָם
 וְלֹא-כִלִּיתִי אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: לָכֵן אֶמַּד הַנִּנִּי נִתֵּן לִי
 יג אֶת-בְּרִיתִי שְׁלֹמֶם: וְהִיתָה לִּי וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית בְּהִנֵּת עוֹלָם
 יד תַּחַת אֲשֶׁר קִנְאָ לֵאלֹהֵיו וַיַּכֵּךְ עַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְשֵׁם אִישׁ
 יִשְׂרָאֵל הַמִּכָּה אֲשֶׁר הָכָה אֶת-הַמְדִּינִית זָמְרִי בֶן-סְלֹוא נָשִׂיא
 בֵּית-אָב לְשִׁמְעוֹנִי:

א. קרא פסוקים 1-6 בקטע שלפניך וגם **שמואל א**, ל', 1-9.

בשני הקטעים האלה מתוארים שני מנהיגים המטפלים במשבר.

לדעתך, מי משניהם מטפל טוב יותר במשבר?

נמק את דברייך, ובסס אותם על שני הכתובים. (10 נקודות)

ב. קרא פסוקים 6-14 בקטע שלפניך.

(1) בזמן של מבוכה והיסוסים פנחס עושה מעשה.

הבא מן הכתוב שלוש ראיות המלמדות שהמעשה של פנחס היה המעשה הנכון בעיני ה'.

(6 נקודות)

(2) חז"ל תיארו אנשים שמתנהגים בצביעות כך: **שמעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין שכר**

כפנחס. (תלמוד בבלי, סוטה, כ"ב, ע"ב)

הסבר את כוונת האמרה על פי הכתוב בקטע שלפניך. (4 נקודות)

6. קרא במדבר, י"ב.

א וַתִּדְבֹר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה עַל-אֲדֹת הָאִשָּׁה הַכֹּהֵנִית אֲשֶׁר
 ב לָקַח כִּי-אִשָּׁה כָּשִׁית לָקַח: וַיֹּאמְרוּ הִרְק אֶדְ-בְּמֹשֶׁה דְּבַר ה'־
 ג הֲלֹא גַם-בָּנֵינוּ דְּבַר וַיִּשְׁמַע ה': וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכָּל
 ד הָאָדָם אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיֹּאמֶר ה'־
 פָּתֹאם אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן וְאֶל-מִרְיָם צֵאוּ שְׁלֹשְׁתֵּכֶם אֶל-
 ה אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ שְׁלֹשְׁתָּם: וַיֵּרֶד ה' בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד
 ו פֶּתַח הָאֹהֶל וַיְקַרְא אֶהֱרֹן וּמִרְיָם וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ
 נָא דְבַר־י אֱסִי-הִיָּה נְבִיאֵכֶם ה' בְּמִרְאָה אֱלֹוֹ אֲתוֹדֵעַ בַּחֲלוֹם
 ח אֲדַבֵּר-בּוֹ: לֹא-כֵן עֲבַדִּי מֹשֶׁה בְּכָל-בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא: פֶּה
 אֶל-פֶּה אֲדַבֵּר-בּוֹ וּמִרְאָה וְלֹא בַחֲיִידָת וּתְמִנָּת ה' יָבִיט
 ט וּמִדּוּעַ לֹא יֵרָאֶת לְדָבָר בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה: וַיַּחֲרֹאֲף ה' בָּס
 י וַיִּלֶּךְ: וְהָעָנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל וְהִנֵּה מִרְיָם מִצְרַעַת כְּשִׁלְג
 יא וַיִּפֹּן אֶהֱרֹן אֶל-מִרְיָם וְהִנֵּה מִצְרַעַת: וַיֹּאמֶר אֶהֱרֹן אֶל-
 מֹשֶׁה בִּי אֲדֹנָי אֵל-נָא תִשֶׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאֲלָנוּ וְאֲשֶׁר
 יב חָטָאנוּ: אֵל-נָא תְהִי כַּמֶּת אֲשֶׁר בָּצִאתָ מִרְחֹס אֱמֹו וַיֹּאכֶל
 יג חֲצִי בָשָׂרוֹ: וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל-ה' לֵאמֹר אֵל נָא רַפָּא נָא
 לָהּ:
 יד וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה וְאַבְיָה יָדְךָ בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכְלֹם
 שְׁבַעַת יָמִים תִּסָּגֵר שְׁבַעַת יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחֵר תֵּאָסֵף:
 טו וְתִסָּגֵר מִרְיָם מִחוּץ לַמַּחֲנֶה שְׁבַעַת יָמִים וְהָעָם לֹא נִסָּע
 טז עַד הֵאָסֵף מִרְיָם: וְאַחֵר נָסְעוּ הָעָם מִחֲצֵרוֹת וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבָּר
 פֶּאָרָן:

- א. (1) הסבר את שני הטיעונים שבעזרתם מרים ואהרון קוראים תיגר (=מערערים) על המנהיגות של משה. (4 נקודות)
- (2) הבא מן הכתוב שתי ראיות המלמדות על החומרה של קריאת תיגר זו, והסבר אותן. (6 נקודות)
- ב. קרא פסוקים 1-2 בקטע שלפניך וגם **שמואל ב**, ט"ו, 1-6.
- (1) גם אבשלום קרא תיגר על המנהיגות של המנהיג המכהן. כיצד עשה זאת אבשלום? ציין מן הכתוב שתי דוגמאות, והסבר אותן. (6 נקודות)
- (2) יש הטוענים שהמרידה של מרים הייתה חמורה פחות מן המרידה של אבשלום. בסס טענה זו על הכתוב. הסבר את דבריך. (4 נקודות)

7. קרא שמואל א, ט"ז, 14-1.

א
וַיֹּאמֶר ה' אֶל-שְׁמוּאֵל עַד-מָתַי אֶתְּהָ מִתְאַבֵּל אֶל-שְׂאוּל וְאֲנִי
מֵאֲסִיתִיו מִמֶּלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל מֵלֵא קִרְנְךָ שֶׁמֶן וְלֶךְ אֶשְׁלַחְךָ
ב
אֶל-יִשְׁי בֵּית-הַלְחָמִי כִּי-רָאִיתִי בְּבִנּוֹ לִי מֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֶיךָ וְשָׁמַע שְׂאוּל וְהָרְגָנִי וַיֹּאמֶר
ה' עֲגִלְתָּ בְּקֹר תִּקַּח בִּידְךָ וְאָמַרְתָּ לְזֹבֵחַ לַיהוָה בָּאתִי:
ג
וְקִרְאתָ לְיִשְׁי בְּזֹבֵחַ וְאֲנֹכִי אוֹדִיעֶךָ אֶת אֲשֶׁר-תַּעֲשֶׂה וּמִשְׁחַת
ד
לִי אֶת אֲשֶׁר-אָמַר אֵלֶיךָ: וַיַּעַשׂ שְׁמוּאֵל אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה'.
וַיָּבֹא בֵּית לָחֶם וַיַּחֲדְדוּ זֶקֶן הָעִיר לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר שָׁלֹם
ה
בֹּאֵךְ: וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם לְזֹבֵחַ לַיהוָה בָּאתִי הֵתְקַדְשׁוּ וּבָאתֶם
אִתִּי בְּזֹבֵחַ וַיִּקְדָּשׁ אֶת-יִשְׁי וְאֶת-בָּנָיו וַיִּקְרָא לָהֶם לְזֹבֵחַ:
ו
וַיְהִי בַּבֹּאֶס וַיֵּרָא אֶת-אֱלִיָּאב וַיֹּאמֶר אֵךְ נֹגֵד ה'.
ז
מִשְׁיָחוֹ: וַיֹּאמֶר ה' אֶל-שְׁמוּאֵל אַל-תִּבְטֹ
אֶל-מֶרְאָהוּ וְאֶל-גִּבְיָה קוֹמְתוֹ כִּי מֵאֲסִיתִהוּ כִּי לֹא אֲשֶׁר
יֵרָאֵה הָאָדָם כִּי הָאָדָם יֵרָאֵה לְעֵינָיו וְה' יֵרָאֵה לְלִבָּב:
ח
וַיִּקְרָא יִשְׁי אֶל-אֲבִינָדָב וַיַּעֲבְדֵהוּ לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
ט
גַּם-בִּזְהָ לֹא-בָחַר ה': וַיַּעֲבֹד יִשְׁי שָׁמָּה וַיֹּאמֶר גַּם-בִּזְהָ
י
לֹא-בָחַר ה': וַיַּעֲבֹד יִשְׁי שִׁבְעַת בָּנָיו לִפְנֵי שְׁמוּאֵל
יא
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-יִשְׁי לֹא-בָחַר ה' בְּאַלְהָהּ: וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל אֶל-יִשְׁי הִתְמוּ הַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר עוֹד שָׂאֵר הַקִּטָּן וְהִנֵּה
רַעָה בַּעֲזָן וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-יִשְׁי שְׁלַחָה וְקָחָנוּ כִּי לֹא-נֹסֵב
יב
עַד-בָּאוּ פֹה: וַיִּשְׁלַח וַיָּבִיֵּאֵהוּ וְהוּא אֲדָמוֹנִי עַם-יִפֶּה עֵינָיו
וְטוֹב רְאִי וַיֹּאמֶר ה' קוֹם מִשְׁחָהוּ כִּי-זֶה הוּא:
יג
וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת-קָרְן הַשֶּׁמֶן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אֲחָיו וַתִּעַלֶּה
יד
רוּחַ ה' אֶל-דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וַיִּקַּם שְׁמוּאֵל וַיִּלָּךְ
הַרְמָתָה: וְרוּחַ ה' סָרָה מֵעַם שְׂאוּל וּבָעִתְתוֹ רוּחַ-רַעָה מֵאֵת
ה':

א. קרא פסוקים 2-3 בקטע שלפניך.

(1) איזה קושי מוסרי-תאולוגי עולה מפסוקים אלה? (6 נקודות)

(2) על דברי ה' לשמואל בפסוקים אלה נאמר כי הם מדגימים את הכלל:

"ואין סומכים על הנס". (תלמוד בבלי, פסחים, ס"ד, ע"ב)

הסבר קביעה זו בהקשר של הפסוקים 2-3 בקטע שלפניך. (6 נקודות)

ב. האמירה "כי האדם יראה לעינים [וה' יראה ללבב]" (פסוק 7) מוכחת בקטע שלפניך במעשים של שתי דמויות.

ציין מי הן שתי הדמויות הרואות לעיניים ולא ללבב, והסבר כיצד המעשים של כל אחת

מהן מוכיחים אמירה זו. (8 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך